

**Den Norske Kirke
Holmestrand kirkelige fellestråd**

**HØRINGSNOTAT
Endringer i gravferdslov og kirkelov**

Innledning:

I departementets høringsnotat pekes det på forhold som berører: *Gravferd i et flerkulturelt samfunn, religiøse minoriteters rettigheter, respekt for annerledestenkende* med mer. Holmestrand kommune ligger midt i det sentrale Østlandsområde, men kan rapportere at det fortsatt er sjelden med henvendelser i gravferdsspørsmål fra familier som kan betegnes som flerkulturelle mv. Budhister, hinduer mfl. ordner sine anliggender direkte med begravelsesbyrået og krematorium. Muslimer henvender seg i stor utstrekning til større og sentrale bykommuner. Slike saker blir ofte bare registrert via dødsmeldinger til gravferdsmyndigheten. Vi får enkelte spørsmål om hjelp til avklaring av regelverk, men det er sjelden. Vi er derfor fortsatt lite berørt av det som i det offentlige rom blir betegnet som "det flerkulturelle samfunnet".

Kirkelig fellestråd støtter departementets forslag til endringer i gravferdslovens bestemmelser som gir loven en mer allmenn karakter.

Vedrørende endringer i meldingsrutiner, notatet pkt 5.3

Kirkelig fellestråd støtter den foreslåtte endring om at dødsfall skal meldes formelt til tingretten med kontroll av dødsattest. Det er helt nødvendig at det er ett sentralt kontrollert registreringssystem for alle dødsfall før melding gis til gravferdsmyndighet. Fra dette register må det så være mulighet til å følge saken videre og kunne dokumentere for eksempel:

1. Stedt til hvile på XX gravlund, kistegrav / urnegrav
2. Fylkesmannstillatelse til askespredning – samt stedsangivelse og dato
3. Urner sendt ut av landet for gravsetting / spredning med mer, dato
4. Savnede personer som er rettslig forklart døde, sannsynlig dødssted og dato

Det er derfor nødvendig med en gjennomgåelse av skjemaer og registreringsrutiner knyttet opp til tingrett - registrering og meldinger derfra til lokal gravferdsmyndighet.

Kirkelig fellestråd vil spesielt be departementet vurdere å ta inn et tillegg i lovtekst eller forskrift som tydeliggjør hvordan en skal forholde seg til barn som er døde i mors liv, spontanaborterte fostre og utførte aborter. I praksis opplever kirkelig fellestråd at det er behov for tydeliggjøring av regler og rutiner for hvordan gravferdsmyndigheten skal opptre i kontakt med de mange sykehusavdelinger som berøres samt naturligvis den berørte mor og familie samt eventuelle registreringsrutiner. Det kan i dag oppstå komplikasjoner i slike saker fordi rutineene er lokale og mangfoldige og ikke nasjonale og ensartede.

Det lokale gravferdsregister

Holmestrand kirkelige fellestråd vil peke på at det i dag ikke synes å være godt nok nedfelt i lov og forskrift hva som er kravene til et gravferdsregister. Det benyttes flere typer av dataprogrammer. Disse er bygget ut etter reglene i nåværende gravferdslov, hevd og praksis.

Kirkelig fellesråd har merket seg at det er stor interesse hos slektgranskingsorganisasjoner å benytte gravferdsregistrene som kildemateriale.

Holmestrand kirkelige fellesråd har vært meget skeptisk til å tillate utenforstående innsyn i registret vårt. I dataprogrammet vi benytter har vi oppdaget at det er en kommando som ved inntasting overfører hele registeret til en spesiell organisasjon, DIS – Norge. Det har ikke lyktes å få innsyn i hva som blir overført. De fleste kirkelige fellesråd i Norge har gitt organisasjonen fullt innsyn i sine registre så vidt en kan bedømme herfra. Årsaken til at kirkelig fellesråd i Holmestrand ikke har villet gi slik tillatelse er hensynet til de mange taushetsbelagte og høyst personlige opplysninger som ligger i vårt register.

Det lokale gravferdsregister er for øvrig i dag ikke et register for registrering av hva som har skjedd med de døde som ikke er stedt til hvile på de lokale gravplasser – eller overført til gravsetting på andre gravlunder. Se ovenfor.

Kirkelig fellesråd anmoder departementet å se nærmere på om det er nødvendig å gi klarere bestemmelser for hvordan lokal gravferdsmyndighet skal føre sine registre og hvilke krav som skal gjelde for datasikkerhet.

Askespredning

Kirkelig fellesråd vil gjøre departementet oppmerksom på at det er behov for å være tydeligere i sak om spredning av aske. I Norge og Sverige er det i dag mulig å støte på private minnesmerker i skog- og fjelltrakter hvor pårørende har spredd en avdøds aske. Alle har et behov for en markering av minnet etter en kjær slektning eller venn. Når dette fører til at det blir private markeringer i terrenget som benyttes av allmennheten til turformål og som arbeidsplass – oppstår en uønsket og utilsiktet motsetning. Kirkelig fellesråd vil minne om fjorårets diskusjon i vårt naboland Sverige om slike forhold. Fylkesmannen i Sveriges nordligste fylke hadde gitt mer enn 1200 tillatelser til spredning av aske i Sarek nasjonalpark, noe som førte til protester fra samisk hold.

Gravlegging i private gravkapeller

I gjeldende lov og forskrift synes private gravkapeller ikke direkte berørt som lovregulert område. Det finnes ikke i dag en fullstendig oversikt over hvor mange privat eide gravkapeller på og utenfor eksisterende gravlund som finnes i landet. Forholdet mellom eierne og gravferdsmyndigheten lokalt er regulert gjennom hevd og praksis, men kirkelig fellesråd finner at en i det minste bør nevne i gravferdsloven at slike private gravkapell og gravformer finnes – slik at lovverket dokumenterer forholdet nasjonalt sett. Kirkelig fellesråd anmoder departementet ut fra et kulturhistorisk syn å vurdere igangsatt dokumentasjon og registrering av dette lite kjente forhold.

Krigsgraver mv.

Kirkelig fellesråd støtter departementets forslag til endringer og presiseringer vedrørende forvaltningen av krigsgraver. Kirkelig fellesråd vil allikevel peke på at det er andre krigsrelaterte forhold som også bør vurderes regulert gjennom en fornyet gravferdslov. Langs vår kyst er det en rekke vrak fra krigenes tid som hittil har ligget for dypt til at en har kunnet ta seg inn i dem. Ny teknologi gjør at det nå ikke er grenser for hvor dypt en kan nå. De døde som befinner seg i slike vrak bør ha en beskyttelse nevnt i loven slik at det følger en naturlig nedarvet respekt for deres siste hvilested.

Samme problemstilling gjelder også for sivile forliste skip som er hvilested for døde.

Kirkeloven

Kirkelig fellestråd er glad for at det endelig fremmes forslag som gir kirkelig arbeidsgivermyndighet rett til å kreve politiattest. Ansatte og frivillige innenfor Den norske kirke driver et omfattende barne- og ungdomsarbeid. Det er naturlig å stille de samme krav i kirken som i det øvrige samfunnet. Kirkelig fellestråd ser det som en glipp at ikke Den norske kirke ble tatt med som instans da saksforholdet ble behandlet første gang av stortinget.

**Den Norske Kirke
Holmestrand kirkelige fellesråd**

Sak til fellesrådet

Sak nr	56/10
Saksnavn	Høring – endringer i gravferdslov og kirkelov
Saksansvarlig	Yngve Berntsen
Dato	1. september 2010
Saksdokumenter	Foreliggende dok., brev fra Det kongelige fornyings-, administrasjons- og kirkedepartement. Som uttrykket dokument: Høringsnotatet

---

Kirkevergen foreslår at det avsettes tid i fellesrådets møte til å gå gjennom endringene som foreslås. Kirkevergen vil for øvrig foreslå at fellesrådet drøfter om det skal gjøres noen tillegg i høringsuttalelsen vedrørende forhold som kirkevergen peker på i foreliggende saksdokument.

Bakgrunn:

Bakgrunnen for høringen er stortingets behandling av St. meld. Nr 17 (2007 – 2008) Staten og Den norske kirke. Se for øvrig departementets høringsbrev. I høringsnotatet foreslår departementet en rekke lovendringer og justeringer og begrunner disse.

Kirkevergens forslag til uttalelser om foreslåtte endringer i lovverket:

1. Forhold som berører askespredning. Det er flere forhold som høringsnotatet ikke tar opp. Kirkevergen vil kommentere dette i møtet.
2. Kremasjonskostnader

Kirkevergens tilleggsvurderinger:

Foreslåtte endringer, justeringer og begrunnelser har St. meld. Nr 17 (2007 – 2008) som utgangspunkt. For kirkelig fellesråd og kirkevergen er det naturlig også å se på forslagene i lys av våre praktiske erfaringer som offentlig gravferdsmyndighet. Det er da naturlig å peke på forhold som etter kirkevergens syn nødvendiggjør nye lovendringer, justeringer, presiseringer og tillegg. Ettersom det er sjelden kirkelig fellesråd får anledning til å bidra i den offentlige debatt om lov og forskriftsutforming, foreslår kirkevergen at det i fellesrådets høringsuttalelse tas inn et tillegg som utdyper forhold som en finner ikke er lovregulert, bestemmelser med lav presiseringsgrad med mer.

Kirkevergen antar at departementet vil merke seg også slike synspunkter selv om de strengt tatt ikke etterspørres i saken.

Kirkevergen vil legge fram synspunkter i møtet på følgende:

1. Private gravkapeller i tilknytting til kirker, kirkegårder, private eiendommer mfl.
2. Meldingsrutiner fra sykehus med mer ved dødfødsler, visse typer aborter til gravferdsmyndighet

3. Krav til gravferdsmyndighetens register. Bakgrunnen for kirkevergens anliggende er å finne i det faktum at gravferdsmyndigheten ikke mottar meldinger om hvor alle dødsmeldte blir stedt til hvile

Kirkevergens forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak